

20 SÖ B-2015, S:TA EUGENIA, 16 AUGUSTI

Joh 6:51-58

Jag är ...

Jag hade nyss anlänt till Sverige då jag på min bristfälliga svenska efter en mässa frågade en sexårig pojke "Och vem är du?". Jag ville veta vad han hette men uttryckte mig lite klumpigt. Pojken svarade till min förvåning något gåtfullt "Jag är den jag är". Jag måste förstås småle när jag hörde hans bibliska svar, det svar som Gud gav Mose när han frågade Gud vad han hette. Pojken ville förstås inte häda utan uttryckte kanske spontant att han var säker på vem han var. Han är den han är. Mer än så behövde han inte säga. Han vet att han är. Och det räckte för att vara självsäker i ordets bästa bemärkelse.

Om någon frågade oss "Vem är du?", vad skulle vi då svara? Kanske vore vi inte lika tvärsäkra som pojken. Kanhända skulle vi treva oss fram. "Jag är svenskfödd, jag är invandrare." "Jag är läkare, lastbilschaufför eller präst." "Jag är kvinna eller man." "Jag är ensamstående eller gift."

Svaren berör mer eller mindre vår identitet, det som hör till oss, det vi är. Fast svaren berör oss på olika sätt. Att vara förälder går väl djupare än att vara svenskfödd. Att vara kvinna eller man går djupare än att ha ett yrke.

Om man nu funderade vidare på vem jag är skulle man kanske stöta på alltfler svårigheter. "Jag är ärlig." Nja, i största allmänhet är jag det men ibland ... "Jag är viktig." Kanske inte ett svar som vi skulle ge fastän vi tror det innerst inne. "Jag är obetydlig." I Sverige kanske ett bra svar i enlighet med jantelagen. "Jag är troende." Visst är jag det, men ibland eller till och med ofta tvivlar jag. "Jag är modig", "jag är skärpt". Det är vad andra säger om mig, men själv är jag väldigt osäker på den saken. Det sista svaret visar på ytterligare en svårighet. Min självbild kan avvika betydligt från det andra tänker och säger om mig. Det var det som teologen och motståndsmannen Dietrich Bonhoeffer skrev när han satt i fängelse och väntade på sin avrättning genom nazisternas bödlar. I en dikt frågar han tre gånger "Vem är jag?" De andra, hans medfångar, säger att han är samlad och jovialisk och säker. De säger att han "bär olyckans dagar oberörd, leende och stolt". I sina kamraters ögon framstår han som någon som trots den utsiktslösa situationen håller modet uppe. En självsäker man som klarar av allt. Men själv känner sig Bonhoeffer inte alls lika stark. Han känner sig "orolig, längtansfull, krank som en fågel i bur, kippande efter livsandan som grepe mig någon om strupen." Vem är han då? Är han verkligen det som andra

säger om honom? Eller bara det som han vet om sig själv?

Visst är hans situation extrem. Men kanske är det just i en sådan situation det som allra tydligast visar sig hur det förhåller sig med oss. Frågan "Vem är jag?", frågan om vår identitet, ställs på sin spets.

Johannesevangeliet framställer Jesus som någon som vet vem han är. "Jag är livets bröd." "Jag är den gode herden." "Jag är den sanna vinstocken." "Jag är vägen, sanningen och livet." "Jag är porten." Så många gånger "jag är ..." Och idag: "Jag är det levande brödet." Hans identitet består inte i vad som helst utan i det mest centrala. Hans identitet utgörs av det som skänker liv.

Jesus vet vem han är. Och om jag inte vet det? Om jag är osäker? Kan jag då inte låta ljus falla på mig från honom? Gudomligt ljus som också upplyser min egen tillvaro? För ett vet vi. Vi vet vem Gud är. Han har visat sig i Kristus som den som är för oss. Som vill vara vår näring, vårt liv. Om jag tar till mig hans budskap, hela hans person, om jag "äter hans kött", blir jag förvandlad.

En fast punkt finns i all vår osäkerhet. Det som Kristus är för oss. Varför inte förankra sig där? Varför inte ha sin hållpunkt i honom. Om vi vet vem Gud är för oss kommer vi kanske bättre underfund med frågan om vilka vi är.

Som Bonhoeffer som förankrad i Gud avslutar sin dikt:

”Vem är jag?

Ensamma frågor driver mig.

Vem jag än är, du känner mig, din är jag, o Gud.”

Dominik Terstriep s.j.

Vem är jag?

Vem är jag? De säger ofta till mig
att jag träder ut ur min cell
samlad och jovialisk och säker
som en herreman ur sitt slott.

Vem är jag? De säger ofta till mig
att jag talar med mina vakter
ledigt och vänligt och klart
som vore befälet mitt.

Vem är jag? De säger också till mig
att jag bär olyckans dagar
oberörd, leende och stolt
som någon som är van vid seger.

Är jag verkligen det som andra säger om mig?
Eller är jag bara det som jag själv vet om mig?
Orolig, längtansfull, krank som en fågel i bur,
kippande efter livsandan som grepe mig någon om
strupen,
hungrande efter färger, efter blommor, efter
fågelröster,
törstande efter goda ord, efter mänsklig närhet,

darrande av vrede över godtycke och småsint
kränkning,
oroad av väntan på stora ting,
i vanmäktig ängslan för vänner i ett oändligt
fjärran
för trött och tom för att be, tänka, skapa
matt och beredd att ta avsked av allt?
Vem är jag? Den eller den?
Är jag i så fall idag en och i morgon en annan?
Är jag båda samtidigt?
Inför människor en hycklare
och inför mig själv en föraktlig och ömklig vekling?
[...]
Vem är jag?
Ensamma frågor driver mig.
Vem jag än är, du känner mig, din är jag, o Gud.
Dietrich Bonhoeffer